

Особливо актуальна оперативність отримання/видачі у позапланових ремонтних роботах металургійних комбінатів. Наприклад, на ПАТ «ММК ім. Ілліча» позаплановий ремонт потребував у ході позапланового капітального ремонту в серпні 2009 р. (ЛПЦ-3000) змінити нажимний пристрій, на чистової і чорнової клітях, а також були замінені перевалочні шляхи. Крім того, був проведений ремонт здвоєних кромкообрізних ножів, кранового устаткування, енергетичного, електричного, гідравлічного та мастильного господарств [6].

На ПАТ «Снаківський металургійний завод» у вересні 2012 р. було проведено позаплановий капітальний ремонт кисневого блоку БРМ-2 №1 [7], який вимагав досить велику кількість різноманітних деталей і матеріалів вітчизняного та іноземного виробництва.

У 2012 р. ПАТ «МК «Азовсталь» запустив програму переходу на превентивне обслуговування технологічного обладнання [8], яка спрямована на моніторинг, аналіз та створення єдиної системи обліку технічного стану виробничих потужностей. У рамках реалізації наведеного проекту були розроблені карти щозмінного технічного обслуговування агрегатів, які визначають перелік робіт та заходи з усунення виявлених порушень. Крім цього, розроблені регламенти обслуговування устаткування, які відображають періодичність, види і об'єми робіт, що проводяться. Зібрана таким чином інформація дозволяє розуміти хронологію розвитку відхилень у роботі того або іншого устаткування, оперативно реагувати та вживати коригувальні та запобіжні заходи.

На основі фінансово-економічної звітності активів української компанії «Метінвест», авторами цієї роботи, було розраховано економічний ефект від впровадження запропонованої оптимізації складського господарства. В поточних умовах роботи холдингу цей ефект дорівнює близько 210 млн. грн. за рахунок вивільнення оборотних коштів таких підприємств металургійного дивізіону, як: ПАТ «ММК ім. Ілліча» та ПАТ «Азовсталь».

Висновки з даного дослідження. Аргументовано, що робота сучасного промислового об'єднання в складних економічних умовах потребує знаходження нових шляхів ресурсозбереження – ефективним з яких є оптимізація складського господарства активів (металургійних комбінатів).

Визначено, що процес оптимізації складської діяльності повинен здійснюватись при дотриманні наступних ключових умов роботи складів: механізація та автоматизація технологічних процесів, максимальне використання складських площ, використання наскрізного руху товарів, простоти в управлінні та зрозумілості для персоналу.

Запропонована та графічно проілюстрована авторська політика корпоративного управління складською діяльністю на умовах аутсорсингу збереженням центральних складів з активів холдингу.

Визначено вимоги до оновленої складської діяльності: цілодобова діяльність складів, створення нормативних запасів, оперативність отримання/видачі матеріалів.

Розраховано прогностичний економічний ефект від впровадження оптимізаційних заходів для керуючої компанії холдингу (на прикладі компанії «Метінвест» та її металургійних активів ПАТ «ММК ім. Ілліча», ПАТ «Азовсталь»), обсяг якого складає 210 млн. грн.

Таким чином, запропонована авторами роботи оптимізація складського господарства активів у складі металургійного холдингу дозволяє більш ефективно організувати логістичну діяльність об'єднання, створює умови для більш ефективного використання матеріалів, запасів при планових та позапланових ремонтних роботах та дозволяє отримати значну фінансову економію.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Складська діяльність: сутність і призначення. Студопедія, 2013 - 2015 гг. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://studopedia.net/6_27831_skladaska-diyalnist-sutnist-i-priznachennya.html. (Дата звернення 14.01.2015)
2. Алькема В. Аналіз діяльності складу в системі економічної безпеки комерційного підприємства / В. Алькема // Економічний аналіз. – 2010. - №5. – С. 48-52.
3. Гаврилишин Б.Г. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т.1. / Б.Д. Гаврилишин, С.В. Мочерний, О.А. Устенко, О.М. Амоша та інші. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – Т.1 – 863 с.
4. Аутсорсинг. WikipediaFoundation, Inc. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%F3%F2%F1%EE%F0%F1%ED%E3>. (Дата звернення 14.01.2015)
5. Бурлачков В.К. Денежная теория и динамичная экономика, 2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economuch.com/ekonomiki-teoriya/denezhnaya-teoriya-dinamichnaya.html>. (Дата звернення 01.03.2015)
6. ММК Ильича запустил листопркатный цех после внепланового ремонта. Новости индустрии. MyMetal.ru. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mymetal.ru/?news/industry/details/11850>. (Дата звернення 15.01.2015)
7. На заводе Ахметова начали ремонт. Новости индустрии. MyMetal.ru [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mymetal.ru/?news/industry/details/24129>. (Дата звернення 15.01.2015)
8. Комбінат «Азовсталь» переходить на превентивный способ обслуживания устаткування. ПАО «МК «АЗОВСТАЛЬ», 2011 – 2015 гг. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://azovstal.metinvestholding.com/ua/press/news/show/1501>. (Дата звернення 15.01.2015)

УДК 330:322.2:631.11

ВНУТРІШНІ ТА ЗОВНІШНІ ДЖЕРЕЛА АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лопатюк Р.І., к.е.н, доцент кафедри менеджменту та адміністрування Вінницького фінансово-економічного університету (Україна):

Лопатюк Р.І. Внутрішні та зовнішні джерела активізації інвестиційної діяльності. В статті проведено дослідження внутрішніх та зовнішніх джерел активізації інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств Вінницької області. Проведено аналіз інвестиційної привабливості регіону у системі комплексного підходу до оцінки ефективності функціонування регіональної економіки. Виявлено головні напрямками державної науково-технічної політики в регіонах шляхом створення умов для забезпечення інноваційно-орієнтованого розвитку економіки і проведення структурної і технологічної перебудови виробничої і соціальної сфер. Досліджено фактори, що стримують активність інвестиційних процесів та перешкоди інвестиційного розвитку. Вставлено причини зменшення частки фінансового забезпечення за рахунок коштів іноземних інвесторів, основні способи акумулювання підприємством інвестиційних ресурсів. Особливу увагу приділено питанням амортизаційних відрахувань та амортизаційній політиці, а також іпотечі, лізингу, банківському кредитуванню та ін.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість регіону, внутрішнє фінансування, зовнішнє фінансування, лізинг, амортизація.

Лопатюк Р.И. Внутренние и внешние источники активизации инвестиционной деятельности. В статье проведено исследование внутренних и внешних источников активизации инвестиционной деятельности сельскохозяйственных предприятий Винницкой области. Проведен анализ инвестиционной привлекательности региона в системе комплексного подхода к оценке эффективности функционирования региональной экономики. Выявлены основные направлениями государственной научно-технической политики в регионах путем создания условий для обеспечения инновационно-ориентированного развития экономики и проведения структурной и технологической перестройки производственной и социальной сфер. Исследованы факторы, сдерживающие активность инвестиционных процессов и препятствия инвестиционного развития. Установлено причины уменьшения доли финансового обеспечения за счет средств иностранных инвесторов,

основные способы аккумуляции предприятия инвестиционных ресурсов. Особое внимание уделено вопросам амортизационных отчислений и амортизационной политике, а также ипотеке, лизинге, банковскому кредитованию и др.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная привлекательность региона, внутреннее финансирование, внешнее финансирование, лизинг, амортизация.

Lopatuk R. Internal and external sources of investment activity. The paper studied the internal and external sources stimulate investment farms Vinnitsa region. The analysis of the investment attractiveness of the region in an integrated system approach to assess the efficiency of the regional economy. Found the main directions of state science and technology policy in the region by creating conditions for innovation-oriented economic development and structural and technological restructuring of production and social spheres. Factors that hinder the activity of investment processes and investment barriers development. Inserted causes decrease in the share of financial security at the expense of foreign investors now the main ways accumulation of investment resources. Particular attention is paid to the depreciation and amortization policies, as well as mortgage, leasing, bank lending and others.

Keywords: investments, investment attractiveness of the region, internal financing, external financing, leasing, amortization.

Постановка проблеми. На сьогодні переважна більшість регіонів позбавлена власних коштів для фінансування інновацій. Вирішення проблеми лежить у площині надання більшого регіонального самоврядування, посилення фіскальних повноважень регіонального управління, залучення зовнішніх фінансових джерел. Такі фінансові інструменти, як гранти, позики, акціонерний капітал і непряма підтримка, становлять базові елементи регіонального фінансового ланцюжка вартості. Головне – як для публічного, так і для приватного секторів у процесі забезпечення фінансовими ресурсами інноваційного розвитку – це скоординувати свою діяльність таким чином, щоб різні елементи цього ланцюга були взаємозалежними й ефективно взаємодіяли. В Україні ні на центральному, ні на регіональному, ні на місцевому рівнях не сформовані відповідні умови для побудови інноваційно-інвестиційної моделі розвитку регіонів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Необхідно відзначити, що проблеми інвестиційного забезпечення джерела активізації інвестиційної діяльності знаходяться у полі зору багатьох відомих українських та зарубіжних учених-економістів. Серед них виділяються праці таких дослідників, як Г.М. Азаренкова, В.М. Алексійчук, М.І. Баканова, І.Т. Балабанов, І.О. Банева, Л. Бернстайн, М.Д. Білик, М.Г. Білуха, І.О. Бланк, Є.Ф. Брігхем, В.М. Гриньов, О.Є. Гудзь, М.Я. Дем'яненко, М.М. Єрмошенко, О.Д. Заруба, О.Т. Звягінцева, Г.О. Крамаренко, Г.Г. Кірейцев, А.В. Коваленко, В.В. Козик, М.Н. Крейніна, В.В. Лаврук, П.М. Майданевич, В.В. Поддєрьогін, В.С. Пономаренко, М.О. Плахтій, Н.О. Русак, В.А. Русак, П.Т. Саблук, Г.В. Савицька, Р.С. Сайфуліна, А.М. Сопко, Л.К. Сук, Н.В.

Виділення невирішеної проблеми. Активізація інвестиційних процесів в Україні повинна забезпечувати:

- об'єднанням зусиль органів державної влади на місцях, підприємств та установ, незалежно від форм власності, для залучення інвестицій в економіку області;
- створенням системи координації взаємодії органів державної влади, підприємств, установ, банків, консалтингових та інформаційних фірм для залучення інвестицій;
- наданням інформації вітчизняним та іноземним інвесторам про потенційні можливості підприємств, організацій та установ області;
- раціональним використанням інвестиційних і кредитних ресурсів;
- підвищенням конкурентоспроможності підприємств регіону та їх продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках;
- розробкою регіональних інвестиційних програм, проєктів, пропозицій для залучення інвестицій на технічне переобладнання підприємств машинобудування з метою випуску продукції кінцевого циклу;
- освоєнням нових технологій і стабілізацією роботи підприємств регіону;
- підвищенням привабливості для інвесторів великих підприємств регіону;
- розвитком малого та середнього бізнесу, сприянням створенню інноваційних підприємств.

Саме основною метою мета наукової статті є формування первинного рівня національної інвестиційної системи — регіональної інноваційної складової. Регіональні інвестиційні системи створюються для консолідації активів регіону й оптимального використання його потенціалу, а саме: сприяють збільшенню надходжень до місцевих бюджетів, підвищенню конкурентоспроможності економіки, залученню і збереженню висококваліфікованого персоналу та ін.

Ефективність функціонування таких систем потребує не тільки високих витрат на наукову та освітню діяльність, а й інституційних умов, серед яких переважно виділяють: конкурентоспроможний підприємницький сектор та інтеграцію в глобальну інвестиційну систему.

Результати дослідження. Інвестиційна привабливість регіону відіграє визначну роль у системі комплексного підходу до оцінки ефективності функціонування регіональної економіки. Наслідком високого ступеня інвестиційної привабливості території повинне стати підвищення соціально-економічної результативності функціонування регіонального відтворювального комплексу та інтенсивність залучення ресурсів.

Ступінь інвестиційної привабливості є визначальною умовою активної інвестиційної діяльності, а отже, й ефективного соціально-економічного розвитку регіональної економіки.

Головними напрямками державної науково-технічної політики в регіонах повинно бути створення умов для забезпечення інноваційно-орієнтованого розвитку економіки і проведення структурної і технологічної перебудови виробничої і соціальної сфер.

На рис. 1 наведена динаміка залучення інвестицій в сільське господарство України.

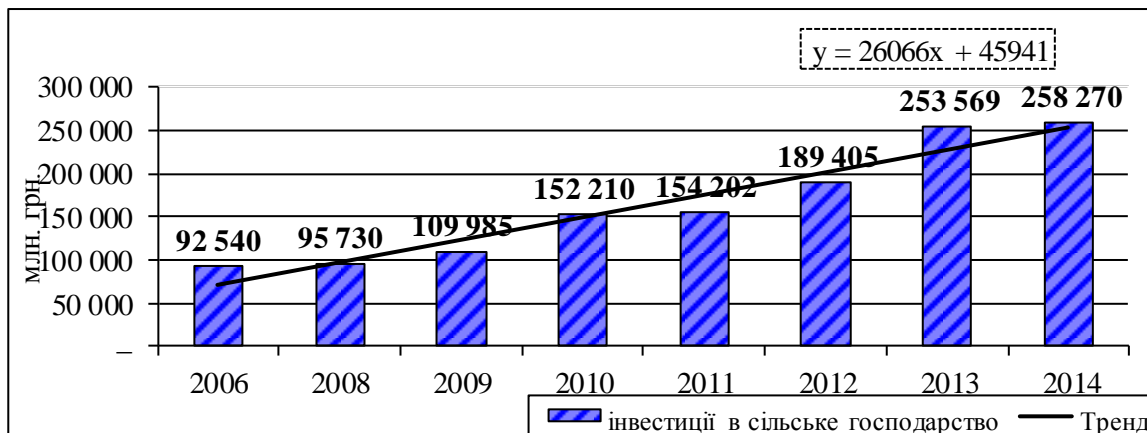

Рис. 1. Динаміка залучення інвестицій в сільське господарство України протягом 206-2014 рр.

Так, протягом 2006-2014 рр. відбулося зростання величини інвестицій у вітчизняне сільське господарство на 165730 млн. грн. або

на 179,09 %. Активізація інвестування є складовою частиною економічної політики, яка проводиться державою, галузями, регіонами, підприємствами, шляхом встановлення масштабів і структури інвестицій, джерел формування, напрямків їх раціонального використання, відновлення технічної бази виробництва, розвитку ринкових механізмів та підвищення рівня життя населення. Вона передбачає стратегічне прогнозування і планування інвестиційного процесу в реальному секторі економіки, сприяє вирішенню завдань соціально-економічної стратегії країни і спрямовується на реконструкцію тих підприємств, які здатні за короткий термін стати конкурентоспроможними на світовому ринку, задовольняти внутрішній попит населення на продукції та послугах, підвищувати зайнятість населення, отримувати високий прибуток і сплачувати податки, відроджувати вітчизняне виробництво і скорочувати необхідність імпорту товарів, розвивати науку та наукоємні виробництва.

Враховуючи сучасний стан сільськогосподарських виробників при їхній неможливості власними коштами забезпечити досконалі умови діяльності та підвищення ефективності, вважаємо за доцільне розробити основні напрями розвитку аграрного виробництва, основними з яких мають бути: створення умов для нагромадження власного капіталу вітчизняних товаровиробників і залучення зовнішніх інвестицій.

Однак, на сьогоднішній день в Україні інвестиційна активність внутрішніх та зарубіжних Інвесторів значною мірою стримується за рахунок несприятливого інвестиційного клімату, який є наслідком цілого ряду зовнішніх та внутрішніх факторів.

Так, серед основних факторів, що стримують активність інвестиційних процесів, необхідно виділити наступні:

- зниження фінансових можливостей бюджетів всіх рівнів, а також господарюючих суб'єктів та населення;
- недосконалість і часті зміни законодавчої і нормативно-правової бази;
- слабка розвиненість фондового ринку і ринку капіталів;
- відсутність системи страхування ризику інвесторів;
- послаблення фінансового сектора економіки світовою економічною кризою, також сприяло зниженню темпів приросту обсягу

Іноземних інвестицій в Україні.

Слід відзначити, що Україна проголосила курс на інвестиційно-інноваційний розвиток, проте фактично даний курс не реалізовується. Основними перешкодами інвестиційного розвитку є політична нестабільність, відсутність належної державної уваги інвестиційно-інноваційним перешкодам (державна повинна здійснювати фінансування інноваційних проектів, створювати пільгові умови для залучення інвестицій, вдосконалити нормативно-правову базу), недостатнє фінансування (нестача власних коштів та неможливість залучення їх з інших джерел), відсутність сприятливих умов кредитування тощо. Перспективним є пошук шляхів подолання перешкод інноваційного розвитку та створення сприятливих умов для здійснення інноваційної діяльності.

Основними причинами зменшення частки фінансового забезпечення за рахунок коштів іноземних інвесторів є:

- відсутність високоефективного недержавного сектора економіки;
- невисока купівельна спроможність більшості населення;
- недосконалість податкової системи;

– недосконалість в Україні механізмів обслуговування іноземних інвестицій. У місцевих органах влади ще існує нерозуміння вагомості цих інвестицій в процесі функціонування української економіки і вона займає позицію контролера, а не партнера нерезидента.

Найбільша частка інвестиційної активності припадає на власні кошти підприємств та організацій, частка банківського кредитування нижча за попередній показник у п'ять разів. Як відомо, кредити банків належать до джерел позичкових коштів і виступають вагомим методом фінансового забезпечення та, за своєю природою, вважаються важелем стимулювання інноваційної діяльності. Звідси виходить, що ресурси банків мають особливе значення для сфери інновацій. В Україні ресурсна база банків характеризується високою часткою короткострокових коштів.

Сучасний дефіцит інвестиційних ресурсів загострює потребу в довготерміновому залученні заощаджень громадян для фінансування інноваційної діяльності. Державна політика у сфері стимулювання заощаджень, на нашу думку, має спрямовуватися на комплексну підтримку формування та розвитку небанківських фінансових інститутів, оскільки ці установи на початку своєї діяльності не мають значних ресурсів та надійних інструментів для їх розміщення. До такої підтримки прийнято відносити: пільгове кредитування, податкове стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності, венчурне фінансування, збільшені процентні ставки за депозитами, амортизаційні пільги, дисконтні ставки, компенсації, співпрацю заохочувальних фондів, державні дотації, бюджетні позики тощо.

Щодо галузевого фінансування, то в сучасних кризових умовах в Україні майже припинене кредитування малого та середнього бізнесу, кредитування великих промислових комплексів (харчової, легкої, хімічної, нафтохімічної, металургійної, металообробної промисловості та машинобудування) ведеться на 15 % усієї потужності банківської системи країни.

Відповідна вага інвестиційних ресурсів не дає змоги стабільно розвиватися вже ідейно сформованим та розпочатим інноваційним процесам. Негативним наслідком такого занепаду є скорочення перспективних інноваційних напрацювань, зниження рівня новизни, деградації існуючого науково-технічного потенціалу в уже зазначених видах економічної діяльності, і, як найгірше, – втрата першочерговості та самостійності у створенні нововведень.

В сучасних умовах підприємства агропромислового комплексу постали перед проблемою нагромадження власного капіталу для здійснення або модернізації виробництва. Невирішеним залишається питання отримання довгострокових позичок в комерційних банках. Водночас, в агропромисловому виробництві спостерігається тенденція скорочення обсягів фінансових ресурсів у господарствах усіх форм власності. Внаслідок цього сформований раніше ресурсний потенціал, особливо у сільському господарстві, рік у рік вичерпується. Фактичні строки експлуатації більшості основних засобів у 2–2,5 рази перевищують нормативні.

Майже припинилися процеси відтворення й оновлення матеріально-технічної бази на селі. Як наслідок, в аграрному виробництві спостерігається деіндустріалізація та перехід до ручної праці. Нині, як у сільському господарстві, так і у харчовій промисловості переважно функціонує велика кількість інвестиційно-малопривабливих, технологічно відсталих фондо- й енергосміх виробничих потужностей, неспроможних випускати високоякісні продукти харчування відповідно до вимог міжнародних стандартів.

Для дальшого розвитку аграрного сектора істотною перешкодою залишається висока зношеність основних засобів виробництва, застаріла техніка та технології.

Зокрема, щорічне зношення основних засобів, насамперед технічних, у 10 разів перевищує їх оновлення. Через різке зниження платоспроможності сільськогосподарських товаровиробників фондоозброєність у галузі зменшилась у 4,5 рази.

В останні роки частка капітальних вкладень у розвиток сільського господарства України коливається в межах 5–7 відсотків (у 2002 році вона становила 18,1 відсотків). Це зумовлено відсутністю фінансових можливостей сільськогосподарських товаровиробників. Як наслідок, сільськогосподарські підприємства зменшили закупівлю сільськогосподарської техніки порівняно з 2000 роком: зернозбиральних комбайнів – у 8, тракторів – у 9,5 рази.

Можна виділити три основних способи акумулювання підприємством інвестиційних ресурсів: внутрішнє фінансування, зовнішнє фінансування, лізинг.

Однак, нині більшість аграрних підприємств не в змозі фінансувати інвестиції зі свого прибутку, оскільки вони не мають його в потрібних обсягах або перебувають у кризовому стані й мають збитки. Фінансувати із власних засобів інвестиційні проекти – закупівлю техніки, господарське будівництво – реально може лише невелика частина сільськогосподарських підприємств. Однією з найважливіших причин критичного фінансового стану українських сільськогосподарських підприємств є неплатежі. Не одержуючи оплату за вироблену продукцію, аграрні підприємства не в змозі придбати не тільки сільгосптехніку, й оборотні кошти, необхідні хоча б для простого відтворення.

Другим значним джерелом внутрішнього фінансування інвестицій є амортизаційні відрахування, тому велике значення приділяється амортизаційній політиці. Індикації у минулі роки торкнулися лише балансової вартості основних засобів. Індикації сум амортизації основних засобів не відбулося. Тобто, в умовах інфляції до знецінених амортизаційних відрахувань додавалися амортизаційні відрахування, які були нараховані на переоцінені основні засоби.

Від реальної оцінки основних засобів залежать можливості реального характеру інвестиційного процесу. Зниження оцінки основних засобів порівняно з їх відновною вартістю (рівнем поточних цін) приводить до зниження обсягів амортизаційних відрахувань.

Фінансуванню інвестиційних проектів за рахунок зовнішніх джерел приділяється особлива увага, адже за такої умови в цивілізованому ринковому середовищі можуть створюватися нові підприємства. Надалі, коли підприємство вже існує й успішно функціонує, його економічне зростання також не може фінансуватися винятково із власних засобів.

Важливою формою зовнішнього фінансування інвестиційних проектів є одержання фінансових ресурсів шляхом випуску акцій. Однак інвестори не бажають вкладати кошти в акції збиткових сільськогосподарських підприємств. Таким чином, фінансувати інвестиції за рахунок випуску цінних паперів на даному етапі аграрний сектор не в змозі.

Серед численних джерел довгострокового фінансування за рахунок позикових засобів у країнах з розвинутою ринковою економікою варто виділити три основні:

- банківські кредити, що є особливо важливим джерелом фінансування інвестиційних проектів для малих і середніх підприємств (у тому числі для фермерських господарств і невеликих сільськогосподарських підприємств);

- позика під боргове зобов'язання, тобто кредит, що видається такими фінансовими посередниками, як страхові компанії, інвестиційні та пенсійні фонди;

- облігаційна позика – довгострокова позичка, оформлена в письмовому вигляді у формі облігацій.

З трьох форм боргового фінансування сільськогосподарськими підприємствами України використовується тільки одна – кредитування. Українські комерційні банки надають своїм клієнтам переважно короткострокові кредити під закупівлю оборотних коштів, а не під довгострокові інвестиційні проекти. Якщо ж йдеться про інвестиційні проекти, українські банки не мають наміру надавати інвестиційні кредити, а пропонують здійснювати часткове фінансування, коли банк-кредитор набуває прав участі в створюваному чи працюючому підприємстві. У такому випадку не передбачається повернення інвестованого капіталу в банк.

Одним із надійних способів забезпечення кредиту, широко застосовуваних у ринковій економіці, є іпотека. В останні роки знову зріс інтерес до іпотеки у зв'язку з реформуванням. Земля та майно сільськогосподарських підприємств перейшла у приватну власність і в оглядовій перспективі можуть у найближчій перспективі стати об'єктом застави.

Довгострокове фінансування може здійснюватися не тільки за рахунок кредитів, отриманих підприємством у комерційному банку. Кредитором може бути й держава, яка фінансує агропромислове виробництво за рахунок коштів державного бюджету, місцевих бюджетів і позабюджетних фондів.

Фінансова допомога держави аграрному сектору за останні п'ять-сім років знизилася, що і виявилось однією з причин фінансової кризи у сільському господарстві.

Ще одним способом здійснення інвестиційного процесу в аграрній сфері є лізинг. Підприємства бурхливого розвитку лізингового ринку є закладені в ньому потенційні можливості й переваги як для орендаря, так і для орендодавця. Саме ці можливості й переваги дають підстави сподіватися, що лізинг найближчим часом стане одним з найважливіших інструментів створення і відновлення вітчизняного основного капіталу.

Відродженню інтересу до лізингових операцій в Україні сприяли перші кроки по впровадженню орендних відносин у ринкових формуваннях. Однією з форм надання техніки у лізинг є створення машинно-технологічних станцій – апробованої схеми господарювання на селі. Особливо потрібні МТС тепер, коли сільськогосподарські товаровиробники, незалежно від їхньої організаційно-правової форми, не в змозі самостійно забезпечити себе сільськогосподарською технікою.

Потенційними джерелами отримання інвестиційних ресурсів для агропромислових підприємств може бути емісія облігацій та акцій, лізинг. Проте, підприємства недостатньо мірою використовують ці джерела через недосконалість законодавства та з інших причин.

В останні роки не спостерігається різке збільшення обсягів інвестицій не тільки в АПК, але й в економіці країни. Протягом 2005-2014 років частка інвестицій у структурі ВВП не перевищала 20-відсоткової позначки. Світовий досвід свідчить, що для стабільного економічного росту обсяг інвестицій повинен становити не менше 20–25 відсотків обсягу ВВП.

Висновки та пропозиції. З метою активізації залучення іноземних інвестицій та внутрішнього інвестування необхідно здійснити заходи, які підвищили б інвестиційну привабливість підприємств, галузей, та держави в цілому. Враховуючи досвід більшості зарубіжних країн, необхідно розробити комплексну програму залучення інвестицій, яка повинна передбачати наявність стабільної законодавчої бази; забезпечення фінансування пріоритетних галузей економіки України, державну підтримку реструктуризації об'єктів господарювання з метою підвищення їх інвестиційного потенціалу; зміну податкової політики: зниження податкового тиску, спрощення системи оподаткування; сприяння розвитку стабільного фондового ринку, який би відповідав міжнародним стандартам, створення сприятливих умов для залучення портфельних інвестицій; формування системи страхування інвестиційних ризиків. Також необхідно створювати на території України спільні страхові компанії (з участю іноземної сторони); створювати сприятливі податкові умови для розвитку малого і середнього бізнесу з метою подальшої їх участі в процесі інвестування; залучати до активної інвестиційної діяльності підприємства всіх форм власності та господарювання.

Доцільність залучення іноземних інвестицій сприяє зростанню і нагромадженню основного капіталу, впровадженню новітніх технологій, розвитку матеріально-технічної бази діючих підприємств АПК. Вони вкладаються, переважно, в ефективно працюючі підприємства і галузі, які мають високу оборотність капіталу, коротку тривалість виробничого циклу і періоду між інвестуванням та отриманням прибутку, низьку ризикованість і позбавлені сезонності. Проте подальший економічний підйом цих суб'єктів господарювання повинен відбуватися за рахунок внутрішніх джерел фінансування, одночасно із використанням прямих іноземних інвестицій.

Групуванням аграрних підприємств встановлена прямопропорційна залежність вартісних обсягів виробництва валової (у порівняльних цінах) і товарної продукції, прибутку, а також рівня рентабельності від концентрації основного капіталу на одиницю площі сільськогосподарських угідь. Водночас виявлено позитивний вплив результативних показників операційної діяльності підприємств на зростання і нагромадження основного капіталу, розвиток матеріально-технічної бази і підвищення інвестиційної привабливості сільськогосподарського виробництва.

Існуюча система оцінки інвестиційної привабливості ґрунтується на позавиробничих характеристиках (розвиток ринкових відносин, демографічної ситуації, інвестиційної інфраструктури, рівня ризику тощо) або фінансових показниках (ліквідності, платоспроможності, стійкості), яким приділяється особливе значення. Це не зовсім підходить для встановлення інвестиційної привабливості підприємств. Тому однією зі складових багатокритеріального підходу щодо визначення рівня інвестиційної привабливості виробничих структурних підрозділів має бути оцінка самого виробничого процесу і соціального забезпечення працівників.

Провідне місце в інвестиційній привабливості підприємств належить, насамперед, внутрішнім факторам, оскільки зовнішні чинники однакові практично для усіх суб'єктів господарювання. Основна особливість одержаних рейтингових показників інвестиційної привабливості аграрних підприємств областей, які представляють шість синтетичних показників (основний капітал, виробництво продукції рослинництва та тваринництва, загальноекономічний розвиток сільського господарства, продуктивність праці і собівартість продукції рослинництва і тваринництва і рівень соціального забезпечення сільського населення) полягає у значній територіальній диференціації, яка стала домінуючою ознакою їх класифікації. Визначення загального інтегрального рівня та класів інвестиційної привабливості аграрних

підприємств дало можливість виявити та якісно оцінити диференціацію інвестиційної активності в областях України, різну інвестиційну привабливість, розбіжність між потенційною й реальною інвестиційною привабливістю, а також зональні диспропорції у масштабах інвестиційного процесу.

Отже, для розвитку кредитування аграрних підприємств доцільним є удосконалення інвестиційної діяльності та підвищення кредитоспроможності господарств. Розвиток іпотечного кредитування буде здійснюватися лише за умови прозорого ціноутворення на сільськогосподарські землі. У середньостроковій перспективі вартість землі буде становити близько чверті її грошової оцінки за умов наявності нормативно встановленого мінімального рівня орендної плати. Підвищенню інвестиційної привабливості та ефективності діяльності підприємств АПК необхідний стабільний інвестиційний клімат, державна непряма підтримка через передбачувану податкову, амортизаційну, цінову і кредитну політику. Доцільно продовжити зменшення облікової ставки за надані комерційними банками кредити. Перспективним напрямом подальшої активізації інвестиційної діяльності в АПК і, особливо в сільському господарстві, є технічне переоснащення підприємств, удосконалення технологій виробництва, зростання реінвестицій прибутку й амортизаційних відрахувань, створення економічних умов для іноземних інвестицій, стимулювання довгострокового банківського кредитування, розвитку лізингових відносин та іпотеки землі, а також залучення коштів населення.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Гаман П. І. Державний вплив на функціонування інвестиційного ринку в Україні // Інвестиції: практика та досвід. — 2011. — № 23. — С. 84–86.
2. Майданевич П. М. Методологічні засади оцінювання інвестиційної привабливості підприємств / П. М. Майданевич // Актуальні проблеми економіки. — 2012. — № 7. — С. 125.
3. Вінниччина у цифрах [Електронний ресурс]: стат. зб. — Вінниця, 2012. — 173 с. — Режим доступу : <http://www.agro-business.com.ua>
4. Інвестиційний портал Вінниччини [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.vininvest.gov.ua/ukr/aktiv/invest_kadr.html
5. Лопатюк Р.І. Стан інвестиційного забезпечення сільського господарства / Р.І. Лопатюк // Вісник Хмельницького національного університету. – Хмельницький, 2014. – № 2. – С. 120-124.
6. Ліндсей Ф.А. Перебудова в промисловості: Американський досвід [Текст] / Ф. А. Ліндсей, А. Франклин — К. : [б.в.], 1996.— С. 36 — Моніторинг економіки України.

УДК 657.471:339.187.44

ФРАНЧАЙЗИНГ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

Макарович В.К., ст. викладач кафедри обліку і аудиту ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Україна)
Климко Т.Ю., к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Україна)
Балог Ш.Ш., асистент кафедри обліку і аудиту ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Україна)

Макарович В.К., Климко Т.Ю., Балог Ш.Ш. Франчайзинг: обліковий аспект.

В статті розглядається сутність франчайзингу, як своєрідного виду співпраці між суб'єктами господарювання, в рамках яких одна сторона (франчайзер) зобов'язується передати іншій стороні (франчайзі) за винагороду на визначений строк або без такого, комплекс виключних прав на використання торгового знаку, фірмового найменування, послуг, технологічного процесу і/або спеціалізованого обладнання, ноу-хау, комерційної інформації, а також інших об'єктів виключних прав, що охороняються законом. Визначено необхідність та доцільність укладання договору франчайзингу. Запропоновано порядок облікового відображення господарських процесів, пов'язаних із франчайзинговими взаємовідносинами, в системі рахунків бухгалтерського обліку відповідно у франчайзера та у франчайзі, залежно від умов оплати за отримані права користування нематеріальним активом. Закріплення даної методики обліку франчайзингових операцій в обліковій політиці дозволить підвищити якісний рівень їх проведення та відображення в обліку, а також забезпечити своєчасний контроль за станом їх здійснення.

Ключові слова: франчайзинг, франчайзер, франчайзі, фандрейзинг, нематеріальний актив, роялті, паушальний платіж, франшиза, право користування, бухгалтерський облік.

Макарович В.К., Климко Т.Ю., Балог Ш.Ш. Франчайзинг: учетный аспект.

В статье рассматривается сущность франчайзинга, как своеобразного вида сотрудничества между субъектами ведения хозяйства, в рамках которых одна сторона (франчайзер) обязуется передать другой стороне (франчайзи) за вознаграждение на определенный срок или без такого, комплекс исключительных прав на использование торгового знака, фирменного наименования, услуг, технологического процесса и/или специализированного оборудования, ноу-хау, коммерческой информации, а также других объектов исключительных прав, которые охраняются законом. Определена необходимость и целесообразность заключения договора франчайзинга. Предложен порядок учетного отражения хозяйственных процессов, связанных с франчайзинговыми взаимоотношениями, в системе счетов бухгалтерского учета соответственно во франчайзера и во франчайзи, в зависимости от условий оплаты за полученные права пользования нематеріальным активом. Закрепление данной методики учета франчайзинговых операций в учетной политике позволит повысить качественный уровень их проведения и отражения в учете, а также обеспечить своевременный контроль за состоянием их осуществления.

Ключевые слова: франчайзинг, франчайзер, франчайзи, фандрейзинг, нематеріальний актив, роялти, паушальний платеж, франшиза, право пользования, бухгалтерский учет.

Makarovich V. Klimko T. Balog Sh. Franchising: accounting.

The article considers the essence of franchising as a form of cooperation between economic entities, in which one party (the franchisor) undertakes to transfer to another party (franchisee) for compensation for a specified period or without, the complex of exclusive rights to use a trademark, trade names, services, process and/or specialized equipment, know-how, commercial information, as well as other objects of exclusive rights protected by law. Identified the need and advisability of entering into a franchise agreement. Proposed order account the reflection of economic processes associated with franchise relations in the system of accounts in accordance franchisor and franchisee, depending on the conditions of payment for the right to use an intangible asset. Pinning this method of accounting for franchise operations in the accounting policy will allow to improve the quality of their execution and accounting, as well as to ensure timely monitoring of their implementation.

Keywords: franchising, franchisor, franchisee, fundraisin, intangible asset, royalty, lump-sum tax, franchise, record-keeping.

Постановка проблеми. В сучасних умовах розвитку вільної ринкової економіки дедалі загострюється конкурентна боротьба. Основними факторами, що визначають конкурентоспроможність суб'єкта господарювання, є якість та ціна запропонованої на ринку продукції. Ведення успішної діяльності можливе тільки за умов використання сучасного обладнання, найновіших технологій та запровадження ефективної системи організації і управління виробництвом, які забезпечують високу якість виготовлення продукції за умови її низької собівартості. Одним із перспективних шляхів покращення ринкового становища українських господарюючих суб'єктів та